

Sygn. akt V CZ 92/17

POSTANOWIENIE

Dnia 18 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z powództwa M. T.
przeciwko Skarbowi Państwa-Dyrektorowi Zakładu Karnego w H.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 18 stycznia 2018 r.,
zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 6 września 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 6 września 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił - z uwagi na nieuiszczenie opłaty - zażalenie powoda na postanowienie z 2 czerwca 2017 r., którym Sąd ten odrzucił skargę kasacyjną powoda od wyroku z 10 lutego 2017 r., jako złożoną po terminie.

W zażaleniu na postanowienie z 6 września 2017 r. powód zarzucił, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 397 § 2 w zw. z art. 370 w zw. z art. 373 k.p.c. poprzez odrzucenie zażalenia z 2 czerwca 2016 r. jako nieopłaconego, art. 394¹ § 2 w zw. z art. 373 k.p.c. oraz art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP przez pozbawienie powoda prawa do sądu na skutek wydania zaskarżonego postanowienia.

Powód wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z akt sprawy wynika, że odpis wyroku Sądu Apelacyjnego z 10 lutego 2017 r. z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi powoda 29 marca 2017 r. Dwumiesięczny termin określony w art. 398⁵ § 1 k.p.c., a liczony stosownie do art. 112 k.c., upłynął zatem z dniem 29 maja 2017 r. Pełnomocnik powoda 30 maja 2017 r. nadał w placówce pocztowej operatora wyznaczonego (art. 165 § 2 k.p.c.) skargę kasacyjną od wyroku z 10 lutego 2017 r. na adres właściwego Sądu. Dokonanie tej czynności przez pełnomocnika powoda z uchybieniem terminu skutkowało wydaniem przez Sąd Apelacyjny postanowienia z 2 czerwca 2017 r. o odrzuceniu skargi kasacyjnej, jako spóźnionej.

Na postanowienie z 2 czerwca 2017 r. powód wniósł zażalenie z wnioskiem o zwolnienie go od opłaty od tego środka zaskarżenia. Wniosek został oddalony przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z 5 lipca 2017 r. Powód po doręczeniu mu odpisu postanowienia z 5 lipca 2017 r. nie opłacił w terminie zażalenia (art. 112 ust. 3 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.), lecz wniósł o sporządzenie jego uzasadnienia i o doręczenie mu postanowienia z 5 lipca 2017 r. z uzasadnieniem w celu wywiedzenia od niego zażalenia. Wniosek powoda został oddalony postanowieniem z 11 sierpnia 2017 r., a zażalenie powoda na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną z 2 czerwca 2017 r. - z uwagi na jego nieopłacenie - zostało odrzucone postanowieniem z 6 września 2017 r., od którego powód wniósł rozpoznawany przez Sąd Najwyższy środek zaskarżenia.

W zażaleniu na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego powód przyznał, że postanowienie oddalające wniosek o zwolnienie od kosztów w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi kasacyjnej nie jest samodzielnie zaskarżalne zażaleniem, co musi oznaczać, że nie wymaga odrębnego uzasadnienia. Postanowienie takie na podstawie art. 380 k.p.c. strona może uczynić przedmiotem rozpoznania w postępowaniu zażaleniowym odnoszącym się do postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej, jeśli w zażaleniu zamieści stosowny wniosek.

Niezależnie od poprawnego przytoczenia powyższego stanowiska, w zażaleniu na postanowienie odrzucającego jego zażalenie na odrzucenie skargi kasacyjnej powód nie zamieścił wyraźnego wniosku zmierzającego do poddania kontroli Sądu Najwyższego rozstrzygnięć niezaskarżalnych samodzielnie, a poprzedzających jego wydanie, nie podjął także polemiki ze stanowiskiem Sądu Apelacyjnego, że oczywista bezzasadność środka zaskarżenia wniesionego przez stronę zabiegającą o zwolnienie od należnej od tego środka opłaty uzasadnia odmowę jego przyznania, nie zakwestionował też przesłanek, którymi Sąd Apelacyjny uzasadnił stanowisko, że powód wniósł skargę kasacyjną po terminie. Tymczasem art. 109 ust. 2 u.k.s.c. stanowi, że sąd odmawia zwolnienia od kosztów sądowych stronie w razie oczywistej bezzasadności dochodzonego roszczenia lub obrony jej praw. Zażalenie powoda na postanowienie odrzucające jego skargę kasacyjną koncentrowało się na wykazywaniu tezy, że powód nie uchybił terminowi do jej wniesienia, gdyż termin ten powinien być liczony od dnia następnego od zdarzenia, którym było doręczenie pełnomocnikowi odpisu orzeczenia z uzasadnieniem. Powód utrzymywał, że podstawą do zastosowania tej metody liczenia terminu miałyby być art. 111 § 2 k.c. Trzeba jednak zauważyć, że regulacja ta odnosi się wprost do terminów liczonych w dniach i koresponduje z art. 111 § 1 k.c. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej jest terminem oznaczonym w miesiącach, a zasady liczenia tego rodzaju terminów wynikają z art. 112 k.c. Terminy oznaczone w miesiącach kończą się z upływem dnia, który datą odpowiada początkowemu dniowi terminu. Nie ma zatem wątpliwości, że pełnomocnik powoda uchybił terminowi do wniesienia skargi kasacyjnej, a argumentacja, którą przytoczył w zażaleniu na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną czyniła to zażalenie oczywiście bezzasadnym i uzasadniała - w myśl art. 116 ust. 3 u.k.s.c. - odmowę zwolnienia powoda od opłaty od tego środka zaskarżenia. W razie opłacenia zażalenia w terminie określonym w art. 116 ust. 3 u.k.s.c. powód mógłby uniknąć jego odrzucenia, ale i tego terminu powód nie dochował.

Z argumentacji przytoczonej przez powoda w rozpoznawanym zażaleniu wynika, że w rozstrzygnięciu odrzucającym jego zażalenie na odrzucenie skargi kasacyjnej powód upatruje naruszenia jego prawa do sądu. W tym kontekście

trzeba stwierdzić, że prawo do sądu w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji to prawo do uzyskania rozstrzygnięcia przez sąd sprawy rozumianej jako spór o konsekwencje, jakie prawo wiąże z objętymi jego regulacją stosunkami społecznymi. Prawo powoda do sądu zostało zrealizowane, gdyż w sprawie, którą zainicjował doszło do wydania prawomocnego wyroku. Skarga kasacyjna, której powód nie wniósł na czas jest nadzwyczajnym środkiem prawnym, szczególnego rodzaju, przyjmowanym do rozpoznania nie tyle w interesie samej strony, co także w interesie publicznym, a przepisy konstytucyjne, w szczególności odnoszące się do prawa do sądu i instancyjności w postępowaniach sądowych nie dają podstawy do skonstruowania publicznego prawa podmiotowego, którego treścią mogłoby być oczekiwanie, że wniesiona w konkretnej sprawie skarga kasacyjna zostanie poddana rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy, niezależnie od tego, czy strona spełni stawiane temu środkowi zaskarżenia wymagania formalne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.